

een historisch boek; het dient zich aan als historie, zelfs in de wet van Israel wordt dit Scheppingsverhaal uitdrukkelijk als een historisch feit genoemd (Exod. 20:11). Volkomen terecht zegt daarom Prof. Bavinck in zijn Dogmatiek Deel II, biz. 527 en 528: 'Als de Schrift over de wording van hemel en aarde spreekt, geeft ze geen sage of mythe of dichterlijke phantastie, maar dan geeft zij naar haar duidelijke bedoeling historisch geloof en vertrouwen verdient'.

Dat het Scheppingsverhaal, vooral wanneer men nagaat wat de geologie ons leert, ons voor zeer ernstige moeilijkheden plaatst, ontveinen we daarom niet. Indien Dr. Veltenaar daarop gewezen had, dan zouden we daartegen geen het minste bezwaar hebben. Struisvogelpolitiek baat niet, en het is veel eer oprecht en eerlijk, wanneer men deze bezwaren ernstig onder de ooglen ziet. Maar wie ter wille van deze moeilijkheden het Scheppingsverhaal voor een 'geacht' verklaart, d.w.z. voor een dichterlijke fantasie, ontzegt aan het Scheppingsverhaal alle waarheid en maakt, dat de Schrift haar betrouwbaarheid voor ons verliest.

Dat het onze bedoeling niet is om Dr. Veltenaar te 'verketteren', spreekt wel vanzelf. We gelooven gaarne, dat Dr. Veltenaar, die ook in deze brochure zijn kracht meer zoekt in piquante gezegden en aardigheden dan in een serieuze behandeling van deze voor het geloofleven der gemeente zoo dieprijpende vraagstukken, maar uit onbedachtzaamheid geweld heeft, dat hij opzettelijk het gezag der Schrift wilde verzwakken. Maar wel zou het wenschelijk wezen, dat Dr. Veltenaar een nadere verklaring gaf, waardoor het wantrouwen, dat gewekt is, werd weggenomen. Hij zou dan den lezer verzoeken dervien door de bestrijders der Schrift hem geboden, maar hij zou er te hooger door komen te staan bij degenen, die nog, evenals immers hijzelf, willen buigen voor het Woord van God.

Errata.

In het vorig nummer van *De Heraut* bleven enkele zinstorende drukfouten staan, omdat onze redacteur zelf niet de gelegenheid had de proeven na te zien. Zoo moeten in het tweede artikel over de vrouwen-emanipatie in de 4e kolom bovenaan in plaats van: 'Reeds in de schepping van man en vrouw en in de verbinding van beiden door het huwelijk heeft God de Heere ons een beeld willen geven van de innige verhouding, maar ook van de wederzijdsche verhouding van man en vrouw,' de laatste woorden gelezen worden: van Christus en de gemeente.

Een tweede fout is, dat het werk van Dr. A. Kuyper, waarheen in de slotlinea verwezen werd, natuurlijk niet heet: de *Levenspositie der vrouw*, maar de *Eerepositie der vrouw*.

Terwijl eindelijk in het artikel over de *Publiek zaak* in de tweede alinea de zin: 'wel zegt onze Kerkenorde uitdrukkelijk, dat wanneer de zonde niet geheim maar publiek is, de regel moet onderhouden worden in Matth. 18 ons gegeven', moet gelezen worden: 'wel zegt onze Kerkenorde uitdrukkelijk, dat wanneer de zonde niet publiek maar geheim is, de regel moet onderhouden worden' enz.

Verkeerd adres.

Nog altoos komt het voor, dat brieven door Kerkeraden of Predikanten mij gezonden met verzoek om kerkechtelijke adviezen, naar Amsterdam gezonden worden. Niet alleen dat deze brieven daardoor noodeloze vertraging ondervinden, maar met de slechte postbestelling loopen ze ook gevaar verloren te gaan. Ik mag daarom wel dringend verzoeken deze brieven in het vervolg naar het juiste adres te zenden, nl. naar Bloemendaal. Wil men heel nauwkeurig zijn, dan zette men er bij: Bloemendaalweg 7.

Ook brieven voor de redactie bestemd, zende men liefst aan dit adres, wanneer zij voor mij bestemd zijn of als ingezonden stukken zijn bedoeld. Nu maakt dikwijls de late toezending, dat stukken, die haast hebben, niet kunnen opgenomen worden.

Dr. H. H. K.

Kootwijkstra Scholen.

In hartelijken dank ontvangen van Mvr. wed. A. D. B. te Broek-op-Langendijk f 2.50.

Dr. J. H. HOUTZAGERS.

Leestafel.

MR. A. J. L. VAN BECK CALCOEN. ONS HUWELIJSFORMULIER.

Ik kom thans tot het positieve in het door Mr. VAN BECK CALCOEN, op de laatste gehouden vergadering der GEMEENSCHAPPELIJKE VERENIGING van Kerkelijken, met dat positieve bedoel ik datgene wat bij, indien het met ons huwelijksformulier tot revisie of herziening kwam, voor betogen wij meent dat er uit moet, in de plaats zou willen gesteld zien.

Voor betogen wij meent dat er uit moet. En dat is, want deze kritiek op het vigerend Formulier is uiterst beschiedend, niet zoo heel veel. Volgens den Referent moet er uit:

1o. Wat hij noemt 'den somberen aanhef', in de toespraak tot de vrouw, het eenzijdig en formiaal herhaald verplichtend stellen van *geloofzaamheid* aan den man.

2o. De woorden: 'Ik neem u allen, die hier nu vergaderd zijt, tot getuigen, dat er geen wettige verhindering tegen dit huwelijk is voorgekomen, voor zoover althans in die woorden een miskenning van het burgerlijk huwelijk zit.

3o. Wat onder de *oorzaken* van den door God ingezonden huwelijken staat, als de derde oorzaak wordt genoemd en daár gerekend wordt tot wat ik euhemistisch de 'veiligheidsklep' heb genoemd en het daarom verplicht zijt tot trouwen voor wie het 'edouum continentiae' (Cor. 7) niet hebben.

Waarom het onder 1, 2 en 3 genoemd er uit moet, m.a.w. de gronden, die de Referent daarvoor aanvoert, heb ik reeds in mijn LEESTAFEL der vorige week medegedeeld.

Van wat hier onder 1 genoemd is, spreekt Mr. VAN BECK CALCOEN, als van zijn twee DESIDERATA, wenschen of begeerten, en van wat hier onder 2 en 3 genoemd is, spreekt hij als van HOOFDZAKEN.

Wat hij, zoo voor den somberen aanhef als 'het eenzijdig de vrouw op haar verplichting tot gehoorzaamheid wijzen', in plaats zou willen stellen, heb ik ook reeds de vorige week vermeld.

Mij rest alzoog nog mee te deelen, wat hij voor het, hier onder 2 en 3 genoemd, in plaats zou willen stellen.

Erst dan de woorden: 'Ik neem u allen, die hier nu vergaderd zijt, tot getuigen, dat er geen wettige verhindering tegen dit huwelijk is voorgekomen.'

Zoals ze daar staan, slaan deze woorden op de rechtskracht van het kerkelijk huwelijk. Het is 'n oproep van getuigen, dat er geen bezwaren zijn om uit rechtelijk oogpunt het huwelijk te bevestigen. Thans, nu niet de Kerk, maar de Overheid onderzocht heeft of de rechtelijke bezwaren bestaan, zijn deze woorden als zodanig niet meer ter plaatse.

De bevestiging van het huwelijk, voor zoover het 't maatschappelijk leven betreft, is reeds geschied door de Overheid vóórdat het kerkelijk huwelijk gesloten wordt of zelfs gesloten mag worden. Art. 449 W. v. Strafrecht toch zegt: 'De bedienaar van den godsdienst, die voor dat partijen hem hebben doen blijkten dat haar huwelijk ten overstaan van den ambtenaar van den burgerlijken Stand is voltrokken, eenigsgodsdienstige plechtigheid daartoe betrekkelijk verricht, wordt gestraft met gelddoete van ten hoogste driehonderd gulden.'

Nu was in 1877 de Provinciale Synode der CHRISTELIJKE KERKE van meening, dat bij dezo ter stand van zaken ook heel de kerkelijke huwelijksbevestiging moest vervallen en men enkel van een kerkelijke huwelijksinzegening kon spreken. Deze meening wordt nog door sommige onzer kerkleden gedeeld. Meermalen kreeg ik advertenties of communicaties onder mijn oog, waarin vermeld stond, dat de huwelijksinzegening dan en daár zoo plaats hebben. De stellers derzeker stukken loonden daarmee dat, om het op zijn zachtst te zeggen, zij van het kerkelijk huwelijk het rechte begrip misten.

Minder vergeeflijk, het zij hier even en als in 't voorbijgaan opgemerkt, is de malle gewoonte, die tegenwoordig ook onder christenen gevolgd wordt, om in zulke stukken den naam van de juffrouw eerst en van meneer in de tweede plaats te zetten.

Dan, om niet van mijn onderwerp af te dwalen, Mr. v. BECK CALCOEN handhaaft terecht de bevestiging ook voor het kerkelijk huwelijk. Uitvoerig toch toont hij aan, dat de Kerk, niet, als de Overheid, alleen met den maatschappelijken kant en zijn gevolgen voor het huwelijk te maken heeft, maar ook en hoofdzakelijk met den geestelijken kant en zijn gevolgen. En dat, wanneer volgens het recht der Overheid toegen de burgerlijke voltrekking geen bezwaar bestaat, dit nog niet insluit, dat er ook volgens het recht der Kerk geen bezwaar zou bestaan.

Ook de Kerk heeft het recht om over het huwelijk haar oordeel uit te spreken, en dit recht moet zij handhaven.

Ook nu en vooral nu. Hij brengt dan naar voren de 'moderne huwelijksinzegeening', die, wanneer zij al meer in het leven van ons volk en allens ook in het recht tot heerschappij komen, een botsing zullen doen ontstaan tusschen de Kerk en de wetgeving.

En zoo zou hij dan voor die hierboven aangehaalde woorden, die alleen zin hadden toen de Kerk de bevoegdheid had heel de huwelijksinzegeening te regelen, het volgende in de plaats willen stellen.

1o. In het herend gedeelte van het formulier, een korte en duidelijke uiteenzetting der kerkelijke huwelijksbevestiging.

2o. In het rituele gedeelte, vóór de toespraak tot het bruidspaar, de verklaring, dat de kerke-naad geen bezwaar heeft gevonden tegen kerkelijke bevestiging van het huwelijk.

3o. de vermelding, dat door de bevestiging van het huwelijk door de Overheid, bewezen is, dat het huwelijk van partijen wettig is.

De verklaringen zoo van Bruidsgom als Bruidsvoor God en Zijn heilige Gemeente' blijven onveranderd en worden gevorderd ter inleiding van de actie zelf der kerkelijke bevestiging, terwijl eindelijk vóór het uitspreken der zegenbel, uitdrukkelijk de bevestiging dient geconstateerd.

En nu wat de Referent in plaats van 'de derde oorzaak' zou willen gesteld zien. Het huwelijksformulier, zegt de Referent, moet het *Goddelijk Gebod* tot huwen en gelachsvoorplanting weert met kracht voorhouden.

Ook mag, en moet, naar zijn overtuiging, in dit formulier gewezen worden op het gruwelijke van de zonde, die het huwelijk tot een caricatuur maakt, en op de verplichting tot reinheid zoo in als buiten het huwelijk.

Maar dit alles dan niet op de wijze zoo als het vigerend formulier doet, hetwelk in den bedoelden passus de *voorzak* van het huwelijk stelt in 'verwijding' van onkuishheid en daarmee althans 'kan leiden tot het niet onderhouden van huwicht en liefde'.

Dat het huwelijk er is om de lusten in te toemen, mag niet worden gezeigd op de wijze als dit in ons formulier geschied.

De taak, die ik mij met de bespreking van dit referaat heb gesteld, is hiernede volbracht. Moge mijn bespreking er toe leiden om van het stuk zelf kennis te nemen en daardoor voor revisie van dit Formulier, waarin zooveel is dat onverbetelbaar mag heeten, opinie te scheppen. En komt het tot een revisie, dan zal met dit referaat van Mr. VAN BECK CALCOEN — die er niet slechts in zegt wat er uit wég moet, maar ook wat voor hetgeen er uit wég moet in de plaats dient te komen, — getekend worden.

2. HET ZENDINGSLAD VAN DE GERFORMEERDE KERKEN IN NEDERLAND. J. Zomer. — (Drukkerij 'Vada' — Wageningen).

Dit blad heeft thans een oplage van 51.000 exemplaren.

In Vooruitgang sedert zijn oprichting in 1902, die zeker belangrijk mag heeten.

Vóór 1902 toch hadden wij onder redactie van Dr. Dijkstra het MORDERZAAD en onder redactie van Dr. F. LON CACHET de HEIDENBOEDE, en toen volgde besluit der ARNHEMSE SYNODE in 1912, die twee bladen in het ZENDINGSLAD werden samengeroepen, was de oplage van deze toen nieuwe periodiek aanvankelijk slechts 18000 exemplaren.

Van 1902—1916 zaten Dr. H. DIJKSTRA van SUILDE en Dr. HOERSTRA van ARNHEM in de Redactie. De laatste is, na zijn sterfen vervangen door Dr. HANJA van DE BILT. Een Commissie van Toezicht op de Uitgave bestond uit de heeren Dr. W. BRUKELAAR van Zaanand en onze, in Januari 11 gestorven, Dr. KENKHA.

Ik heb hier voor mij liggen het Januari Nr. van dit jaar.

Als naar gewoonte opent Dr. HANJA met een breed voorstuk over een Bijbelwoord. Ditmaal over psalm 91:1. 'n Bezouken en opbouwende bijbelstudie. De emerituspredikant DIJKSTRA, die thans te Rotterdam woont, geeft in zijn vaste rubriek: BRIEFVEN NAAR ANTICHIJE, een causerie waarin hij, als Zendingsspecialist, alleet over de Zending mededeelt, doch vooral de aandacht op onze Zending op JAVA en SOEMBRA concentreert. Volgt FINANTIEEL OVERZICHT. Dan iets over Dr. L. NIELENBOS van POERWOREDOJ; over de ZENDINGCONFERENTIE te SOEKRAJA, en eindelijk de rubrieken: Korte Berichten, Leestafel en Giften.

Na gezette lering zoo van dit Nr. alsook van die uit vorige jaargangen, kan ik dit blad met zeczeris aanbevelen. Zeker, een oplage van 51.000 exemplaren is voor de redactie verblijvend. Maar gezien het aantal onder kerkliden en rekening houdend met dat van de gezinden en ook van onze kerkliden, valt niet te ontkennen, dat de oplage nog grooter kon zijn. En dat zou, als blijk van toemendende belangstelling in de Zending in het algemeen en bijzonderlijk die op JAVA en SOEMBRA, niet alleen de blijdschap der redactoren, die met dit blad de Zending welke hun hart heeft, dienen, nog grooter maken, maar bovendien aan de kennis van de Zending bevorderlijk kunnen zijn. En daarmee zou dan tevens, want ook hier geldt 't, 'onbekend maakt onbemind', de intensieve liefde voor de Zending onder ons Gerformeerden nog wat extensiever kunnen worden.

J. DS. WILLIAM VEEDE, HET ONVERGANKELIJK WOORD VAN GOD. Firma H. Tulp, Zwolle. Aldus de titel van de ons ter recensie gezonden AFSCHEIDSPREK gehouden te Zwolle, den 20sten JAANUARI van dit jaar, door Dr. VEEDE, die zijn dienst in de Gerformeerde kerk aldaar, sedert verwisselde met dien in de Gerformeerde Kerk van BUNSCHOTEN. De tekst waaruit deze preek opkomt, is I Petrus 1:24, 25. Met geen heb ik deze preek gelezen. Reeds de partitie, die in den tekst doet bezien, 'de waarheid er in uitgesproken, den troost er in vervat en de herinnering ertu geboden', maar ook de uitwerking maken haar, uit 't oogpunt van homiletiek tot goed werk; tot kanselwerk betrek aan dat van den grootvader, Prof. VAN OOSTERZEE, en aan dat van den vader van dezen prediker doet denken.

Ben sang ne prat mentir. Aan het einde van de eigenlijke preek komen de traditioneele toespraken.

G.

Uit de Pers.

Raak en degelijk is wat Prof. Dr. Honig in de *Basin* over de nieuw opgekomen religiozeit schrijft. Er is zeer zeker een omkering in de geesten. Het materialisme voldoet niet meer. Maar, zoo gaat hij dan door,

Al schuilt er nu in deze opmerkelijke omkering in de geesten ook een element, waarover ge u verheugen zult, over het algemeen kan van dens beweging niets, voor het Christendom worden gehoopt. Integendeel oppervlaktige, weinig onderlegde helders, vooral onder de jongeren van jaren, loopen groot gevaar, door deze nieuwe religie afgeprokven te worden van de kerk van Christus en van de waarheid, die ons in de Schrift geopenbaard werd.

Deze nieuwe godsdienstigheid zet eenvoudig onzen ouden Bijbel geheel ter zijde. Zij haalt wel woorden uit de Schrift aan, spreekt ook wel handhaaldig van den Vader, van Jezus, van den Geest, maar in de praktijk ontzegt zij zo veel mogelijk het gezag van Gods Woord, loochent se het dogma van de heilige drieenheid, van den val, van de noodzakelijkheid der wedergeboorte en van de rechtvaardiging des zondars voor God.

Deze religiozeit is zoo vaag, zoo slap, zoo week, dat schier alle geestelijke kracht er aan ontbreekt. Ze laat zich zoo drijven op het gevoel, op stemmingen, op aandoeningen, dat het nu weersin waken moet.

Hier wordt de ernst, de groote ernst, der religie feitelijk voorbij gezien.

Hier is religie meer aesthetische aandoening dan een zaak, die een centraal karakter draagt, op den geheel mensch beslag legt en elke levensfeet oplicht voor den hogen God.

Zoo geheel anders is het in uwen Bijbel. Zie het slechts bij de geboorte van Immanuel. Simeon was waarlijk geen koud en onaandoenlijk man. Integendeel. Deze Godvruchtige grijsaard voelde zich 'o utsprekkelijk gelukkig, toen Hij eindigde den lang verachten Zalmgmaker aanschouwen en aan zijn hart drukken mocht. En die groote blijdschap vermakte hij in de betuiging: 'Nu laat Gij, Heere, uwen dienstknecht in vrede laten gaan naar u woord.'

Aan gevoelsaandoening, aan innerlijkheid, aan geestelijke warmte ontkreef het dus waarlijk niet. Simeon houdt niet een dor en splinterig betoog, nu hij de zaligheid Israels voor zich ziet.

Maar aan de andere zijde verbergt hij onder de drijving des Geestes zelfs voor de Moeder des Heeren evenmin, dat eenmaal een zwaard door hare eigene ziel gaan zou. Dat haar moederhart door pijn van eenigenen zou worden van wege het lof, hetwelk ene van de hoop der vaderen vervreemde natie later aan haar Messias bereiden zou.

En niet slechts in de dagen zins vleeschszou zich bitter tegenstand tegen den Christus opmaken. Neen, alle eeuwen door zou Hij zijn een teken, dat wederproken werd. De Christus zou verklaren, dat Hij de van God gegeven Zalmgmaker en Koning was, dat Hem werd toebetroond alle macht in hemel en op aarde. Dat Hij zou wederkomen om te oordeelen de levenden en de dooden.

Maar deze belijdenis, deze banier, die hoog opgevoeren teken zoo gedurig weer met spot en boos, met een kreet van verontwaardiging en afschuw begroet worden.

Dat teken onlaag! zou ene ontzinde schare telkens weer uitbrulen!

Dat teken voor altoos uitgeroeid! zou de leuze zijn, die in enkele tijpkerken der geschiedenis bij dienden het vuur van den haat tot kookhitte opvoeren zou.

De schuld daarvan zou niet liggen bij den Christus. Hij kwam uit gadelooze onferming, uit elke beschrijving tartende liefde, uit aanbiddelijke genade.

Hij zette zine heilige voeten op onze vervloekte aarde, niet omdat Hij de wereld veroordeelden, maar omdat Hij haar behouden zou.

Zijne vleeschwording bedoelde het zoeken en het zalgen van wat verloren was.

Maar hoe kan de in liefde drenken grijsaard dan

zo plechtig verzekeren, dat Jesus door den Vader gezet was tot een teken, dat wederproken worden zou?

Ja, dat Hij gezet werd tot een val en opstanding van velen in Israel?

Vrijuit gesproken, zoo fluitert wellicht een enkele lezer, dient erkend, dat hier de oorzaak van veler haat aan den Vader zelf toegeschreven wordt. Dat hier wel eenzijdig wordt beteden, dat Jesus voor velen tot ene opstanding zou zijn, maar dat ook anderszids wordt aangekondigd, dat God deen steen zou voor veler voet plaatsen zou, dat zij wel over hem struikelen en vallen moesten. Dit is echter een schromelijke vergissing.

Een niet verstaan van dit Schriftwoord.

Een tekort aan inzicht in en kennis van Gods heilige waarheid.

Ongetwijfeld zouden velen zich aan dezen steen stooten, velen zouden op zulk een manier tegenover den Christus komen te staan, dat hun eende eeuwige rampzaligheid wezen zou. Velen zouden door het in aankomend komen met den Christus hun oordeel rechtvaardig verwaard zien.

En toch zou God verre zijn van Goddeloosheid. God nimmer de auteur der zonde.

De Christus nooit aansprakelijk voor dat vreeselijke: Rocit uit den vervloekte!

Gezet tot een val en een opstanding, gezet tot een teken dat wederproken zal worden, beuiddt aan den Christus zouden de gedachten van aller hart openbaar worden. Voor of tegen den Christus zou een legelijk klezen moeten. Uit de positie tegenover den Christus zou moeten blijken, waar de schat der ziel lag.

Christus rechtvaardig, heilig en goed. Maar de zondaar boos. Van het hoofd tot de voetsold meelacht. Walglijk van onreinheid. Een vijand van God en den naaste. Het oor sluitende voor de vriendelijke en weldadige noodiging: Kom tot mij en ik zal u russe geven.

Daarom door eigen schuld zich aan dezen steen te pletter stootend. Door eigen schuld over dezen steen te crastorstand in den meest ijdelijken afgrond. Door eigen schuld in razenij opvlammend teken der teken, dat door engelenhanden hoog uitgetrengd worden boven de hoofden der menschen.

Ontroerende onderwijzing der Schrift! Maar zoo is nu ook de realiteit. Hier niet een spel met religie, maar ernst. Laat dese waarschuwing stinken tot op de bodem uws harten.

Dit is uitnemend in schets gebracht. Het is niet te scherp getekend. Maar hoe droef!

Voor Kinderen.

VLIJND EN VRIEND.

XIV.

VERWIJDERING.

Dat kon natuurlijk zoo niet voortgaan. Noch man noch vrouw gaven meer acht op de zaken, en die verliepen geheel. Noch voor de veldvruchten, noch voor het vee werd behoorlijk zorg gedragen. De knechts deden eindelijk niet meer dan zij zelf verzoeken. Zoo werd het een tanen van den hogen boom, en ieder kon voorzien dat het nu moest loopen, en reeds na een korten tijd.

Boer Joris en zijn vrouw leefden er vroolijk op los, als kon aan het geld geen eind komen. Niet alleen vorden ze zelf niets uit, maar leefden louter voor hun genoegen. Meermalen noodigden zijgasten of gingen uit met vrienden, maar natuurlijk altijd op kosten van de uitnoodigers. En de goednodigen weigerden nooit wat goed smaakt. 't Werd immers toch voor hen betaald.

Op die manier moesten de duizenden wel spoedig tot honderden worden, en ook die verdwenen haastig. Want boer Joris was als verblind. Hij verzuimde zelfs het geld dat hij had liggen op repte te zetten, zoodat het tenminste iets opracht.

Maar hoe kon boer Joris zoo dom zijn, dat hij niet bespeurde wat een iedereen zag? Het ging hem zooals het lied zegt:

Daar is een schoon en wonder kruid
Dat op het veld bloei uit,
Het strekt tot voeding van den mensch
En geeft hem zoo zijn hartewensch.

Maar och, hij trekt ook uit dat kruid
Een drank die velen dol maakt uit,
Die maakt er velen wonder zwak,
Die maakt den sterksten tot een wrak.

Deer's sterke drank wordt hem te sterk
En roof hem geld en goed en werk,
Verder zijn hoofd, verwaakt zijn maag
Maakt hem tot traag- en luiheid graag.

En bovenal deer's sterke drank
Bij hem gelijk een honze slang,
Rooft zekerst en rielveec
En sleept straks naar de hel hem mee.

Den sterken in dit vers bedoeld had Joris zelf binnengehaald. Hij zou het tot zijn schade ondervinden voor tijd en eenwigheid.

Vroeger was hij gewoone geweest dagelijks een borrelje te drinken, gelijk ook zijn vader en grootvader gedaan hadden. Maar nu het lieden zoo meende Joris dat wat meer hem geen kwaad zou doen. Bij het ene glaasje kwam een tweede. Bij een tweede, een derde go zoo werd de boer van een matig man een dronkaard, van een ijerig werkmans een luiaard, van voorzichtige reukeloos. Zoo kon hij er toe kouden het geld, dat hij niet dadelijk noodig had, ongebruikt in de kast te laten liggen in plaats van het in de Bank te geven om er wanst mee te doen.

Dus liep alles verkeerd. De bodem van de geldkast werd al meer zichtbaar. Toen beproefde de boer geld te lenen, maar niemand die hem kende had lust het te verstrekken. Want reeds moesten velen geld van den boer hebben. Thans werd ook duidelijk welke schijnvrienden zijn vroegere gasten waren. In den noed waarin hij verkeerde lieten zij hem alleen staan, nu er geen feesten of pretjes meer waren. Zelfs spraken velen nog kwaad van hem. Zij hadden, zeiden zij, altijd wel gedacht dat het zoo loopen zou.

Daar zijn den vriend nooit hadden gewaarshuwd, waten zij zoo wijs er niet bij te zegen.

Zoo kwam de dag dat er eenige heeren verchienen, om alles op te schrijven dat het verkocht zou worden voor schuld. Veel zou het niet opbrengen, want boer Joris had zelf reeds veel van de hand gedaan om te kunnen leven. Zoo zag het er dan binnenshuis armelijk uit, terwijl het huis zelf zeer vervallen was, en overal schuren vertoonde. De groote tuin leek een wildernis, en het veld lag onbebouwd. De vrouw zag weenedo te hoe alles werd opgeschreven; de man scheen veruft.

Veertien dagen vóór dat alles zou verkocht worden, liep Joris, die weer half dronken was, op zijn erf doelloos rond. Zoo kwam hij ook bij den drogen put die ongedekt was. Op een boomstam dicht bij zette de boer zich neder.

Wat er verder gebeurde weet men niet recht.

Denkelijk is Joris voorover gevallen daar hij zich in zijn droekenschap niet houden kon. Zeker is, dat hij na vier uur dood uit den put werd getaald.

Hij had geueend dat hij in den put het geluk had gevonden, maar die werd zijn dood.

Zoo luidt heel verkerd de geschiedenis uit het schoolboek. Misschien zijn er eenige onwaarschijnlijkheden of is het verhaal mij niet nauwkeurig bijgeleven. Maar dit is zeker wat ik van boer Joris heb verteld is op één punt ook de geschiedenis van Kees, namelijk wat het drinken betreft. Zoodan den boer ging het ook hem. Het begon met weinig en eindigde veel. En ook hier werd het woord der Schrift bevestigd: De wij is een spooter, de sterke drank is woechtig; al wie daarin dwaalt zal niet wijs zijn.

In het eerst ging alles goed. Kees deed zijn werk tot voldoening van velen, en ging, zoals ik reeds vroeger zei, in de verdiensten hard vooruit. Maar langzamerhand begon deze en gene te merken dat er bij Kees iets aan haperde. Hij was reeds een paar maal te laat op de fabriek gekomen, wat hem eerst een zaepte, daarna een scherpe berisping (Kees noemde dat een schrobbering of een uitbranden van den opzichter betrekkeende. Enkele klanten meenden ook te merken dat Kees bij zijn werk niet altijd zuchter was, en daarom wel eens fouten beging. Sommigen waren zoo vrij hem dit ronduit te zeggen. Maar dan stoot Kees op, sloeg een hoogen toon aan en getuigde met veel ongezette woorden dat de beschuldiging vals was. Echter dacht ieder in het dorp er het zijne van, en nu en dan kreeg hij een ernstige vermaning waarbij hij soms gewezen werd op 't gevaar ook voor de eenwigheid. Doch Kees schudde alles af, gelijk een hond het water, te zoodo smidt het uitdrukte. Hij zette het leven met de vroolijke vrienden voor, speelde kaart en biljard in de herberg, ging vaak uit met allerlei verkeerde gezelschap, of werd genoodigd op feesten waarbij het ruz togging. In 't kort, hij ging nu geheel zijn eigen weg en verachtte Gods gebod, hoewel hij het zeer goed kende.

BRIEFWISSELING.

B. te D. Uw vraag is hier misschien wat vreemd, doch ik wil gaarne trachten zoo veel mogelijk te antwoorden. U moet echter enig geduld hebben. Kan dat niet, meld het mij dan, en ik hoop afzonderlijk te schrijven. Er wacht nog meer, men behoef er dus niet over te schrijven. Het komt in orde.

HOOGENBIK.

Officieele Berichten.

Kort verslag van de vergadering der classis Barendrecht, gehouden Woensdag 4 Dec. 1918.

Dr. P. van Hoven opent namens de roepende Kerk van Barendrecht de vergadering, laat zingen Ps. 111:2, leest Heb. —13:1—13 en gaat voor in den gebede tot God.

Hij herinnert aan het droevig verscheiden van Dr. van Dam. In de kerk van Heerjansdam toe, dat de Heere haar steune en sterke in dezen weg van beproefing en dat het ons een roepstem zij om te werken met de gaven, ons geschonken; hij spreekt zijn deelneeming uit met de kerk van Westmaas in de zware krankheid van haar leeraar. Moge de Heere hem nog sparen, oordat hij straks weer tot zijn arbeid in mag gaan.

De credentiebrieven worden nagesien door de broeders Dr. Heijmans en Oud Meier. Alle kerken zijn wettig vertegenwoordigd. Instructie van zijn ingekomen van de kerken van Klaaswaal, Z. Beijerland, Heerjansdam, Boelaer, Barendrecht, Westmaas en Heinenoord.

In het Moderamen oemen zitting: Dr. Munnik, praeses, Dr. van Hoven, scriba, Dr. Idema, assessor.

De notulen worden gelezen en onveranderd vastgesteld. Dr. van Hoven doet namens visitator verslag van hun bezoek in de kerken van Z. Beijerland, Heinenoord, O. Beijerland, Nonsandorp, Westmaas, Strijen en Klaaswaal.

Dr. van Schaik en Dr. Couwee worden aangewezen om de boeken voor de Joden-renting van den deputaat Dr. Heijmans na te zien. Zij rapporteeren, dat de boeken correct in orde zijn bevonden.

Dr. van Schaik en Kuivenhoven, benoemd om de stukken van Dr. Heijmans met het oog op zijn aanstaand vertrek naar Zuidbroek na te zien, rapporteeren, dat alle stukken in orde zijn. B-loten wordt, aan Dr. Heijmans op de meest eervolle wijze acte van ontzag te verlenen van zijn dienst in de classis. De praeses spreekt hem op hartelijke wijze toe en beveelt hem Gode en den woerde zijner genade aan.

Dr. Grootte doet verslag van de begrafenissen van Dr. van Dam, waarbij meerdere broeders het woord voerden, waarvan de grondtoon was het getuigenis van br. van Dam; slijk ga naar Jezus, br. Barnhart dankt namens de kerk van Heerjansdam de classis voor hare belangstelling. De begroeting van br. G. A. Diepenhorst als classicaal questor, tot een bedrag van f 355 wordt ongewijzigd goedgekeurd.

Aan de kerk van Klaaswaal wordt, op verzoek, f 200 steun toegezegt voor het jaar 1919.

Als consulent voor de kerk van Heerjansdam wordt aangewezen Dr. Munnik, voor de kerk van Heinenoord Dr. Gootte.

Bij de rondvraag naar art. 41 K.O. wordt aan de kerk van Heinenoord op haar vraag, of ook meer gedaan kan worden om steun te verlenen voor art. 19 K.O. geantwoord, dat de collecten, reeds verdubbeld zijn, zoodat op dit oogenblik de classis moeilijk iets meer kan doen.

De kerk van W. vraagt of de classis haar ook helpen kan tijdens de krankheid van haar Dienaar, in het catechetisch onderwijs. Daar geen der Dienaren des Woords deze kerk kan bijstaan, wordt geadviseerd dat de ouderlingen deser kerk in dezen arbeid actief optreden. De kerk van IJ. vraagt, of de billijkheid niet eischt, dat de reukten der afgewarngden naar de classis, verk. tevens onder den classismislag vallen. De zaak vindt bij velen sympathie. Een besluit in deze kan echter eerst genomen worden als een voorstel hieromtrent wordt ingediend.

De vraag naar den plaatselijken arbeid voor de zending levert niets bijzonders op:

In de plaats van wjlen Dr. van Dam en van Dr. Heijmans, die vertrekt, worden benoemd: als Deputaat voor de zending tot op de e.k. Synode Dr. P. van Hoven; als Secundus visitator: Dr. V. Kuyvenhoven; als Deputaat tot regeling der vacature-diensten: Dr. P. E. van Schaik; als Deputaat voor de Joden-renting: Dr. E. J. van Voorst; als Deputaat voor de Evangelisatie en ad examina: Dr. S. Idema.

De vacature-diensten zijn vastgesteld als volgt: